

Prof. dr. Paulius Subačius	ORCID https://orcid.org/0000-0001-7301-9210
Tekstologija ir genetinė kritika	Textual Scholarship and Genetic Criticism
<p>Filologinė teksto kritika (lietuvių ir slavų kalbose žinoma tekstologijos vardu), nuo Antikos turėjusi ir išlaikiusi tiek praktinę (autoritetinių leidimų rengimo), tiek fundamentinę teorinę (tekstų kilmės ir funkcionavimo bendrųjų principų suvokimo) funkciją, Naujaisiais laikais prasipletė tekstų genetinės raidos ir kūrybos ekologijos analizės metodologija. Šios tarpkryptinių (filologija, istorija, bibliografija, sociologija, informatika) tyrimų galimybės tebėra menkai kultivuojamos lituanistinės literatūrinės ir kultūrinės medžiagos atžvilgiu, todėl stokojama lokalsios kompetencijos šiuolaikiniams kritiniams ir genetiniams leidimams (ypač skaitmenine forma) rengti, XIX–XX a. autorių rankraščių korpusams esmingiau pažinti. Tarptautiniame kontekste vadinamosios autorinės filologijos (autografų ir jų publikavimo) bei teksto teorijos tyrimai intensyviai vykdomi taikant hermeneutinę, genetinę, socialinės tekstų produkcijos prieigas, veikalų politekstiškumo sampratą, aiškinantis literatūros skaitmenizavimo ir skaitmeninėje terpėje gimusių kūrinių poveikį recepcijai ir analizės įrankių raidai. Lituanistinių atvejo studijų pristatymas užsienio moksliniuose leidiniuose ir įsitraukimas į aštrius akademinis debatus dėl reliatyvistinės bei normatyvinės alternatyvų plėtojant tekstologiją svarbus tiek universaliai humanitarų tinklaveikai, tiek nacionalinio paveldo platesnei sklaidai.</p>	<p>Textual criticism (known as textology in Lithuanian and Slavic languages), which since Classical Antiquity has had and retained both a practical function (the preparation of authoritative editions) and a foundational theoretical role (understanding the general principles of the origin and use of texts) in recent times, the methodology of analyzing the genetic development and creative ecology of texts has expanded. The possibilities of these interdisciplinary (philology, history, bibliography, sociology, informatics) studies are still poorly developed in terms of Lithuanian literary and cultural material, therefore, there is a lack of local expertise in preparing contemporary critical and genetic editions (especially in digital form) and in gaining a deeper understanding of the corpora of manuscripts by 19th- and 20th-century authors. In the international context, research in the fields of authorial philology (autographs and their publication) and theory of text is being conducted intensively using hermeneutic, genetic, and the social production of texts approaches, the concept of the polytextuality of works, explaining how the digitization of literature and digital-born works affect reception and the development of analytical tools. The presentation of Lithuanian case studies in international scholarly publications and participation in lively academic debates on relativistic and normative alternatives in the development of textual scholarship are important both for universal networking among humanities and for the wider dissemination of national heritage.</p>